

Orijinal Kaynak: Kavas, Levent. (2001). *Kahve ile Nargile*, İstanbul: İletişim Yayınları, 5-8.

Link: <https://www.sosyalbilimler.org/fasizmden-sag-cikmak> [Yayın Tarihi: 30/06/2019]

Bir Gün Bu Kopkoyu Faşizmden Sağ Çıkarsam Kendime Ne Söyleyeceğim?

1

Bir gün bu kopkoyu faşizmden sağ çıkarsam kendime ne söyleyeceğim?

“Gördün mü bak, hepsi geçip gitti. ‘Hayır’ demedin, doğru, ama ‘Evet’ de demedin. Susmakla, direnişe katılmış bile sayılırsın. Üstelik belki de en onurlu, en etkili direniş biçimiydi seninki. Her yerde hep baskın olmak isteyen erki yok saymaktan daha güçlü bir karşı koyuş olabilir miydi?” “Peki, düpedüz korktun. Canını sakınmak, çoluğunu çocuğunu esirgemek, anam, babanı, kardeşini düşünmek zorundaydım Geçinmek zorundaydın, onun için iyi geçindin, ne var?” “Sen sınıfının sıradan tepkileriyle davrandın. Bağışlanmasa da açıklanabilir bir durum.” “Yapayalnızdın. Seslendin ama işiten çıkmadı. Elinden başka ne gelirdi?” “Ayrıca hangi birine karşı koyacaktın? ‘Bir, iki, üç, daha çok faşizm’den birine diklensen ensende öbürünün soluğu. Köşende sessizce oturup kazananla son oyunu oynayacağın günü beklemek en doğrusuydu.”

Bir gün bu kopkoyu faşizmden sağ çıkarsam kendime ne söyleyeceğim?

1933’te Freiburg’da ‘Alman Üniversitesi’nin Kendini Evetlemesi’ üzerine bir söylevle rektörlüğe başlayan Martin Heidegger gibi “İşbirliği yapmadım” mı diyeceğim? Yıllarca İtalyan radyosunda Mussolini’yi öven Ezra Pound gibi “Ben yalnızca anayasayı savundum” mu diyeceğim? Almanlarla iş birliğini savaşın sonuna dek sürdüren Pierre Drieu La Rochelle gibi “Biz yenildik, kendim için ölüm cezası istiyorum” mu diyeceğim? 1942’den önce yazdığı Yahudi karşıtı yazılar önüne konduğunda, “Bakın bunlar da vardı” diye gözden kaçanları da anımsatan Maurice Blanchot gibi “Yazdıklarımın bağışlanır yanı yok” mu diyeceğim?

Bugün, bu kopkoyu faşizmin ortasında kamuya ne söylemeliyim?

1940’ta Pireneler’de canına kıyana dek Avrupa’yı bırakıp gitmeyi içine sindiremeyen Walter Benjamin gibi “Burada savunulacak konular var” mı demeliyim? Fransa’da ölüm cezasının kaldırılması tartışılırken görüşü sorulduğunda Jean Genet’in söylediği gibi “Beyazların işleri beni ilgilendirmez, ben Cezayir’de yaptıklarına bakarım” mı demeliyim? Bertolt Brecht’in ‘hekim’ meselindeki gibi “Hastalık varsa ben yalnız hastalıktan söz ederim” mi demeliyim? Michel Foucault gibi “Ben yalvaçlığa soyunmak istemiyorum; lütfen oturun, söyleyeceklerim önemli” mi demeliyim? ‘Alman İşçi Partisi İzlenesine İlişkin Çıkmalar’ın sonunda Marx’ın yazdığı gibi “Söyledim, ruhumu kurtardım” mı demeliyim?

Ya sus kurtul ya söyle kurtul. Demek ‘can’la ‘ruh’ böylesine uzak biribirinden. “Faşizm söylemeyi yasaklamak değil, söylemeye zorlamaktır” demişti Barthes. *Uzun Sürmüş Bir Günün Akşamındaki Andronikos* gibi ölene dek konuşmak mı benim cezam, yoksa şimdi konuşmayıp

ölene dek susmak mı? “Her zaman doğruyu söylemek gerekirse de doğruyu her zaman söylemek gerekmez” mi? “Doğalım bana verdiği bu ödülün çıldırıp yitmemek için” birbiriyle konuşan iki insan gibi mi kalacağım, yoksa Deli Dumrul’a uyararak “Alacaksan ikisini birlikte al, bırakacaksan ikisini birlikte bırak” mı diyeceğim?

Dixi, sed non - Söylemek kurtarmıyor.

Yine de bir gün bu kopkoyu faşizmden sağ çıkarsam kendime okkalı bir sade kahve ile bir nargile söyleyeceğim.

0

“These fragments I have shored against my ruins”.

2

Bu ülkenin tıkr tıkr işleyen bir düzenek olmadığı açık ama bir saatin içinde yaşamayı kim ister ki? Yurdun büsbütün kağsıdığı da belli; çökmeye yüz tutmuş bir evde yaşamayı kim ister ki? İki de bir ‘onarım’ uğruna oraya buraya birkaç çivi çakmak işe yaramıyor; bitmiş bir sevdayı ne onarabilir ki? Üstelik düpedüz düzenin çarmihına çivilenmiş bedenlerden oluk oluk akan kanın çürüttüğü temel, yapıyı yerle bir etmeden kazılıp yeniden atılabilir mi ki?

Simgelerden konuşalım: Birliğin en kutsanmış simgesinin ‘ay’ıyla ‘yıldız’ı çoktan ayrılmış birbirinden. Öteki kesilip üç yeni ay olmuş, beriki kırılıp birkaç cılız yıldız. ‘Gülle ‘başak’ aya yakın, ‘çark’la ‘çekiç’ ta yıldızlarda. Okunu atmış, yayını yasmış bir ülke: Devletçilik, ulusçuluk, halkçılık doğuya; cumhuriyetçilik, laiklik, devrimcilik batıya. Genişletilmiş ‘ok atma’ töreninde yetmiş beş yılın¹ kalıtı paylaşılıyor: Kamu yatırımları özel kişilere, özel alanların denetimi tüzel kişilere. Üçe bölünmüş ulusçuluk: Sermayenin cumhuriyetçiliği sola, küçük ya da orta büyüklükteki devletçilik ortaya, kırsal ayrılıkçılık sağa. Toprağından kopmamak için uyuşturucuları, senetleri, vergileri, teşvikleriyle yeraltına gömülen bir iktisat. Yoksulluktan aldığı payı haklı çıkarmak için sürekli işlemesi gereken bir savaş aygıtı. Gazetecilerini, iş adamlarını, komutanlarını, başbakanlarını koruyamadığı için utana sıkıla övünçle hep el altından çalıştırılması gereken bir güvenlik örgütü. Köken birliğini aşırı abartarak bir ‘baskı’ aracına dönüşen ‘basın’. Boğazlarındaki yangını denetlemeye gücü yetmediği için, damarları kabardıkça doğuya, batıya, güneye doğru yayılarak dirilmeye çalışan bir gövde. ‘Olağanüstü’ ne varsa sıradanlaştıran, ‘bunalım’ını yönetim biçimine çeviriveren bir siyasal örgütlenme. Yerli bir dilden duyduğu korkuyu yabancı bir dilin boyunduruğunda gideren, çoğalmamak uğruna yok olmayı seçen bir dil. Satabilmek için fabrikalarını kapatan, yasalarını yapabilmek için yasama organını askıya alan, hukukunu uygulamak için izin ya da süre isteyen, öğrencilerini sınava hazırlamak için eğitimini kesen bir egemenlik aygıtı. Bir temsilcilikler dizisinden kurulu sermayeci sınıfıyla uygun adım gelişmiş temsil eksikliğini, kendi temsilini başka yerlerde, Cezayir, İran, Afganistan’da, Sırbistan ile Kosova’da, İspanya

¹ Cumhuriyetin kuruluşunun 75. yılına [1998] atıfta bulunulmuş olup bu metnin yayımlanmış olduğu *Kahve ile Nargile* kitabın 2001 Ekim’de yayımlanmıştır. [sosyalbilimler.org Yay. Haz. Not.]

ile İrlanda'da, şanlı bir geçmişle şanlı bir gelecekte arayarak örtmeye çalışan bir toplum. Tanımamaktan değil, tanınmamaktan yakınan bir ulus. Adamakıllı çözüldüğü için artık çözümlenmeye de elvermeyen, önermelerle değil, ancak bir dökümle dile getirilebilecek ölçüde dökülmüş bir ülke. Baştan başa ağıtla yoğrulduğu için artık bir ağıt da gerektirmeyen, söyleşi yerine söylenme üzerine kurulduğu için yazıkklanmayı da öfkeyi de geçersiz kılan bir ülke. Göç katarlarının kalabalığı içinde yapayalnız yurttaşlar; boğazına dek 'mülkiyet'e gömülmüş, 'sahip çıkılmış' ıpıssız bir yurt. Kimsenin yurdu.

Kayda Değer Akademik Metinler mottosuyla, 10 Ağustos 2015 tarihinde yayın hayatına başlayan *sosyalbilimler.org*, sosyal bilimler alanında çalışma yürüten her bireyin yararlanmasına veya katkı sunmasına açık akademik bir web sitedir. Hakkında detaylı bilgi almak için sosyalbilimler.org/hakkinda sayfasını ziyaret edebilirsiniz.

Facebook, Twitter, Instagram ve YouTube'da **@sosbilorg** kullanıcı adıyla *Sosyal Bilimler*'i takip edebilirsiniz.

sosyalbilimler.org/abonelik sayfasından e-bülten aboneliği olarak, her pazar günü, o hafta içinde sosyalbilimler.org'da yayımlanan çalışmaların tamamını size gönderilecek bir e-posta ile alabilirsiniz.